

Epilepsi hund(veterinärer.nu)

Inledning

Epilepsi eller krampanfall ses hos hundar i alla raser men finns som ärftligt problem i vissa raser. Av princip bör inte djur med epilepsi användas i avel.

Epilepsi kan ses lite som en "slaskdiagnos" som veterinären tar till när alla andra tänkbara orsaker till ett krampanfall har uteslutits. Orsaker som bör uteslutas är bland annat förgiftningar, sjukdomar i njure och lever, rubbningar i blodsalter, hjärtsjukdom (svimningsanfall kan förväxlas med krampanfall).

Orsak

Epilepsi orsakas av någon form av rubbning i hjärnans funktion som gör att det ibland plötsligt blir fel i signalsystemet så att nervimpulser skickas ut helt slumpartat. Är det få och små impulser blir effekten kanske bara att hunden svajar till lite grann medan kraftiga urladdningar i hjärnan utlöser kramper och medvetslöshet.

Om andra organsjukdomar uteslutits som orsak till kramperna säger man att epilepsin är primär eller idiopatisk. Den kan dock fortfarande bero på sjukdomar som kanske kunde upptäckas med mer avancerade undersökningar som tex MRI (magnet-kamera) men eftersom de flesta kliniker inte har tillgång till denna typ av diagnostik så nöjer man sig vanligen med ett blodprov och hjärtundersökning. Se vidare under diagnostik.

De flesta fall av idiopatisk epilepsi debuterar mellan 0,5-3 års ålder. Debuterar epilepsin tidigare eller senare bör i första hand annan orsak än idiopatisk epilepsi sökas.

Symptom

Små epileptiska anfall kan yttra sig som udda beteende, tex att hunden sitter och tittar eller snappar efter inbillade flugor.

Krampanfall kommer ofta när hunden sover eller vilar, med andra ord ses de ofta på natten eller under tidiga morgontimmar men kan dyka upp när som helst på dygnet.

Riktiga krampanfall föregås ofta av varningstecken som kallas för aura. Djurägare med epileptiska hundar lär sig med tiden att känna igen dessa tecken. Auran består i att hunden på något sätt ändrar sitt beteende. Den kan bli orolig eller apatisk, stå och stirra rakt ut i luften med tom blick osv.

Auran följs snabbt av själva anfallet även kallat ictus. Under anfallet faller hunden på sida, är okontaktbar med glasartad blick och hela kroppen inklusive benen är maximalt sträckta och styva. Ofta kissar och bajsar hunden på sig. Detta följs sedan av kramper där alla muskler omväxlande spänns och slappnar av. Längden på anfällen varierar från några sekunder till flera minuter. I värsta fall fastnar hunden i ett så kallat status epilepticus och slutar då inte att krampa förrän den får behandling eller dör.

När anfallet slutar kommer den så kallade postictala fasen. Då kan hunden vara förvirrad men sällan aggressiv. Den uppträder oroligt, verkar inte känna igen husse eller matte, kan vara vinglig och ibland tom verka blind. Den postictala fasen går vanligen över på 5-30 minuter.

Diagnos

Diagnosen består i att så långt som möjligt utesluta andra bakomliggande sjukdomar som kan förväxlas med eller orsaka störningar i hjärnfunktionen. Exempel på sjukdomar är levershunt (portacavashunt), njursvikt, lågt blodtryck (hypotoni), hjärtfel av olika slag (leder till svimningar), förgiftningar (tex av choklad), hjärntumörer mfl.

Normal gör veterinären en omfattande neurologisk undersökning för att försöka komma fram till om det finns något fel i nervsystemet. Då testas framför allt olika reflexer och genom att veta i vilken del av hjärnan en reflex har sitt ursprung kan man via logiska slutledningar av

rubbningsreflexer komma fram till var i hjärnan felet sitter och därmed kanske få en ledtråd till vad som orsakar kramperna. Vid idiopatisk epilepsi hittar man vanligen inget avvikande vid den neurologiska undersökningen.

Med ett omfattande blodprov som minst bör innefatta lever och njurvärden, blodsocker, röda och vita blodkroppar och blodsalter (elektrolyter) försöker man utesluta fel i de inre organen. En undersökning av hjärtat med auskultation (att man lyssnar med stetoskop), kontroll av puls, mätning av den elektriska aktiviteten med ett EKG (elektrokardiogram) och eventuellt ultraljud görs för att utesluta hjärtsjukdom. Vanlig röntgen säger normalt ingenting om hjärnan men med datortomografi eller ännu hellre magnetresonansundersökning (MRI) kan man leta efter tumörer, missbildningar eller inflammationer i hjärnan. Finns misstanke om inflammation/infektion av hjärnan kan ett prov tas från vätskan som omger hjärnan och ryggmärgen, ett så kallat cerebrospinalprov vilket analyseras för förekomst av bakterier och blod mm.

Behandling

Behandla i första hand bakomliggande orsak om möjligt. Vid idiopatisk epilepsi finns bara kramplösande mediciner att ta till.

Om hunden bara har haft ett litet anfall finns ingen anledning att sätta in medicin. Kommer det flera anfall inom några månader eller tätare bör behandling definitivt diskuteras.

Behandling består vanligen av fenobarbital i tablettform. Tabletterna tas en eller två gånger per dag och efter ca 14 dagar tar man ett blodprov för att kontrollera att man uppnått en stabil nivå av fenobarbital i blodet. För svårare fall kan man prova att lägga till kaliumbromid. Även kaliumbromid bör kontrolleras med blodprov efter några veckor men kan ta månader på sig att uppnå stabila värden.

Det kan också vara bra att ha diazepam rektallösning hemma. Det är ett lugnande medel som ges i ändtarmen via analöppningen. Tarmen har mängder med små blodkärl som snabbt suger upp medicinen som via blodet tar sig upp till hjärnan och lugnar kramperna. Används om ett krampanfall inte gett med sig på 5-10 minuter.

Vid status epilepticus måste man ta sig akut till veterinär. På djurkliniken/sjukhuset ges kramplösande mediciner direkt i blodet. I svåra fall sövs hunden helt. Hunden måste sedan stanna på kliniken för övervakning tills den är helt vaken och inte har kramper längre vilket kan ta flera dagar efter ett stort anfall.

Förebyggande

Använd ej drabbade djur i avel. Hundar med kramper bör erbjudas en lugn och stressfri miljö med stabila rutiner.